

राज्यातील अठरा वर्षावरील अनाथांच्या
समस्यांवर उपाययोजना सुचविण्याकरीता
संशोधन समिती गठीत करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक विपआ-२०२३/प्र.क्र.१६१/का-०३

नवीन प्रशासन भवन, तिसरा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक- ११ डिसेंबर, २०२३

- वाचा :-** १) शासन निर्णय, महिला बाल विकास विभाग, क्र. संकीर्ण-२०२०/ प्र.क्र. ७७/का.०३
दिनांक ३/०२/२०२१.
२) शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग क्रमांक- बान्यानि-२०२३/प्र.क्र.५९/का-०३
दिनांक २३/०८/२०२३.

प्रस्तावना:- श्री. श्रीकांत भारतीय, श्री. प्रविण दरेकर, श्री. गोपिचंद पडळकर विधान परिषद सदस्य यांनी उपस्थित केलेल्या अल्पकालीन चर्चेच्या मुद्यांवर विधान परिषदेमध्ये दि. २७/०७/२०२३ रोजी झालेल्या चर्चेदरम्यान अठरा वर्षावरील अनाथांसाठी संशोधन समिती (research team) स्थापन करण्याबाबत मुद्दा उपस्थित करण्यात आला आहे. याबाबत मा. मंत्री महिला व बाल विकास यांचेकडून या क्षेत्रामध्ये कार्याचा अनुभव असलेल्या स्वयंसेवी संस्था, विभागाचे विविध घटक व वरीष्ठ अधिकारी यांचेशी चर्चा करून अशी रीसर्च टीम - संशोधन समिती गठीत करण्याचे आश्वासन देण्यात आले आहे. त्या अनुषंगाने अठरा वर्षावरील अनाथांच्या समस्या समजून घेऊन आवश्यक उपाययोजनांबाबत शिफारस करण्याकरीता संशोधन समिती गठीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

उपरोक्त पार्श्वभूमीच्या अनुषंगाने राज्यातील अठरा वर्षावरील अनाथांच्या समस्या समजून घेऊन आवश्यक उपाययोजनांबाबत शिफारस करण्याकरीता वाचा क्र. १ येथील शासन निर्णय अधिक्रमित करून संशोधन समिती गठीत करण्यास या शासन निर्णयाद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे. समितीची रचना व कार्यकक्षा पुढीलप्रमाणे विहित करण्यात येत आहे:

समितीची रचना:-

- १) आयुक्त, महिला व बाल विकास, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे - अध्यक्ष
- २) उपायुक्त, बाल विकास, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे - सदस्य सचिव
- ३) उपायुक्त, महिला विकास, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे - सदस्य सचिव
- ४) श्रीम. मनिषा बिरारीस, बाल विकास प्रकल्प अधिकारी, पुणे - सदस्य
- ५) डॉ. आशा बाजपायी, बाल हक्क विधीज्ञ - सदस्य
- ६) डॉ. निलिमा मेहता, मानस शास्त्रज्ञ - सदस्य
- ७) डॉ. आशा मुकुंदन, सदस्य, बाल न्याय समिती, मुंबई उच्च न्यायालय, मुंबई - सदस्य
- ८) श्रीम. अल्पा वोरा, युनिसेफ प्रतिनिधी, मुंबई - सदस्य
- ९) श्रीम. महुआ निगुडकर, टाटा सामाजिक विज्ञान संस्था, मुंबई - सदस्य
- १०) श्री. विकास सावंत, बाल विकास क्षेत्रातील तज्ञ, मुंबई - सदस्य
- ११) श्री. अनिरुद्ध पाटील, बाल विकास क्षेत्रातील तज्ञ - सदस्य
- १२) श्री. अतुल देसाई, बाल विकास क्षेत्रातील तज्ञ - सदस्य
- १३) श्रीम. श्रेया भारतीय, मुंबई - सदस्य

समितीची कार्यकक्षा:

- १) राज्यातील अठरा वर्षांवरील अनाथांच्या समस्या समजून घेणे
  - २) या समस्यांची कारणमीमांसा करणे
  - ३) या समस्यांवर व्यवहार्य उपाययोजना शोधणे
  - ४) शासनाच्या वैयक्तिक लाभाच्या ज्या योजनांच्या लाभार्थ्यांमध्ये अठरा वर्षांवरील अनाथांचा समावेश आहे अशा योजनांचा आढावा घेऊन त्याची यादी शासनास सादर करणे
  - ५) अनाथांचे शिक्षण, व्यावसायिक प्रशिक्षण, कौशल्य विकास यांच्यासाठी उपाययोजना सुचविणे
- सदर संशोधन समितीचा कार्यकाल सहा महिने इतका असेल. या कालावधीमध्ये समितीने आपल्या शिफारशी शासनास सादर कराव्यात. सदर कार्यकाल संपल्यावर समिती आपोआप बरखास्त होईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२३१२१११४५०४२२५३० असा आहे. सदरचा निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(ख. फा. नाईकवाडे)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई,
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय,
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ४) मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, विधानसभा, विधानमंडळ, मुंबई,
- ५) मा.सभापती/उपसभापती, विधानपरिषद, विधानमंडळ, मुंबई,
- ६) मा.मंत्री, महिला व बाल विकास यांची खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ७) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांचे उपसचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ८) सर्व विभागांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ९) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधानसभा),
- १०) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधानपरिषद),
- ११) सर्व विभागीय आयुक्त,
- १२) आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे
- १३) निवडनस्ती, महिला व बाल विकास विभाग (कार्यासन -०३)